

TEOLOGISKA HÖGSKOLAN STOCKHOLM

Programmet i mänskliga rättigheter

EXAMENSARBETE

Kandidatuppsats

HT, 2017

Yttrandefrihet kontra säkerhet

En kvalitativ studie av argumentationen kring nazisters närvaro i

Almedalen 2017

Författare: Felicia Granath

Handledare: Linde Lindkvist

Teologiska högskolan Stockholm

Abstract

The purpose of this study is to investigate how the argumentation for the freedom of speech versus the right to safety was presented when these rights came in conflict with each other when a neo-Nazi organization was allowed to co-arrange Almedalen 2017. The material consists of press statements, debate articles and news articles where the arguments of four key agents connected to Almedalsveckan 2017 were collected. In order to fulfill the purpose of the study, the argumentation is analyzed by answering three research questions: How did each agent present their argument? How did the argumentation rely on current law? How did the agents rely on the others' rights claim?

The argumentation is analyzed qualitatively through a normative theory in order to investigate how the claims were made for each right. The agents that claim freedom of speech are Region Gotland and the police. The agents that claim the right to safety are RFSL and Funktionsrätt Sverige together with the JAG Association. The argumentation is categorized thematically for each agent and every category is analyzed separately.

The results show that both sides used emotionally charged arguments or affective language and both sides may be considered as lacking in concretization regarding the meaning of their main arguments. Both sides clearly relied on current law by either mentioning laws explicitly or implicitly. All of the agents made some statement about the other key agent's position or responsibility. Both sides can be considered as having valid right claims by referring to intrinsic values and current law. In the end, Region Gotland and the police have the right to determine who is allowed to co-arrange Almedalen and can therefore decide which claimed rights that is prioritized in the value hierarchy.

Furthermore, the study shows that each conflict of rights needs to be valued individually as the circumstances, consequences and claims are crucial for the determination of the hierarchy.

For future research, I recommend investigating how the public opinion considers allowing or limiting neo-Nazi's freedom of opinions, as well as investigating how the Swedish praxis regarding the application and restriction of freedom of opinions for neo-Nazi organizations and parties is carried.

Engelsk titel

Freedom of speech versus the right to safety – a qualitative study on the argumentation surrounding neo-Nazis' presence at Almedalen 2017.

Nyckelord

Värde, värdekonflikt, värdehierarki, rättigheter, yttrandefrihet, säkerhet, nazism, nynazism, högerextremism, demokrati, argumentationsanalys

Förkortningslista

BRÅ – Brottsförebyggande rådet

EKMR, Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

HBQT, Homo-, bi-, trans-, queerperson

NMR, Nordiska motståndsrörelsen

OL, Ordningsslagen

RF, Regeringsformen

SÄPO, Säkerhetspolisen

Innehåll

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.1.1 Bakgrund till Nordiska motståndsrörelsen	6
1.2 Tidigare forskning	7
1.3 Syfte och problemställning	9
1.3.1 Syfte	9
1.3.2 Problemställning	9
1.4 Teori	10
1.5 Opinionsfrihetslagar	12
1.5.1 Sverige	12
1.5.2 EKMR	12
1.5.3 Begränsningar	12
1.6 Lagar om personlig säkerhet	13
1.6.1 Sverige	13
1.6.2 EKMR	14
1.7 Margin of appreciation	14
2. Metod och material	15
2.1 Metod	15
2.1.1 Metodkritik	16
2.2 Material	16
2.3 Avgränsningar	17
2.4 Centrala begrepp	18
3. Yttrandefrihet	19
3.1 Region Gotland	19
3.1.1 Grundlagsargumentet	19
3.1.2 Demokrati och demokratiska värden	21
3.1.3 Polisens ansvar	22
3.1.4 Frånskjutande av ansvar	23
3.1.5 Vändningen	24
3.1.6 Förhållande till andra aktörers säkerhet	26
3.2 Polistillstånd och polisens utlåtande	27
3.2.1 Yttrandefrihetslagen	27
3.2.2 Förhållandet till Region Gotland	28
4. Personlig säkerhet och trygghet	30

4.1 RFSL.....	30
4.1.1 Säkerhetsargument.....	31
4.1.2 Förhållande till andra aktörer.....	33
4.2 Funktionsrätt Sverige och Föreningen JAG.....	34
4.2.1 Säkerhets- och trygghetsargumentet.....	36
4.2.2 Människovärde.....	38
4.2.3 Ideologi	39
5. Slutsats	41
Källförteckning.....	44

1. Inledning

Rätten till yttrandefrihet och rätten till personlig säkerhet är två grundläggande rättigheter i ett tryggt samhälle. Det finns situationer när dessa rättigheter hamnar i konflikt och hävdandet av dem leder till att den ena rättigheten kränks eller upplevs kränkt. Situationer där rättigheter krockar kan uppstå för att den praktiska tillämpningen av rättighetens innebörd har utrymme för tolkning.

Under våren 2017 uppstod en sådan situation, där rättigheter och rättighetsanspråk upplevdes krocka, då en nazistisk organisation tilläts delta under politikerveckan Almedalen. Denna uppsats skall följa och undersöka argumentationen som fördes för de olika rättighetsanspråken inför Almedalen 2017. De rättigheter som texten utgår ifrån är yttrandefrihet och rätten till personlig säkerhet.

1.1 Bakgrund

Almedalsveckan är ett politiskt evenemang som äger rum en vecka om året i Visby på Gotland där olika partier och organisationer kan närvara för att diskutera aktuella samhällsfrågor.¹ Sveriges riksdagspartier är Almedalens huvudarrangörer, och Region Gotland är dess värd.² För att som organisation få närvara som arrangör vid Almedalsveckan krävs det att en ansökan skickas in till samordnare för Almedalen, vilka är Region Gotland, som tar ställning till om organisationen och evenemanget uppfyller de kriterier som finns för arrangörer.³ Vidare krävs det att arrangören ansöker hos polisen om tillstånd för allmän sammankomst samt tillstånd för användande av offentlig plats i enlighet med Ordninglagen⁴.

Den nazistiska organisationen Nordiska motståndsrörelsen, NMR, beviljades för första gången arrangörskap vid Almedalen 2017.⁵ NMR beviljades även polistillstånd för allmän sammankomst och användande av offentlig plats. Tillståndet för allmän sammankomst innebar att NMR tilläts hålla tal en timme per dag.

Region Gotlands beslut att tillåta NMR arrangörskap vid Almedalen 2017 samt polisens beviljande av tillstånd för allmän sammankomst och användande av offentlig plats skapade stor allmän debatt med många upprörda röster. Organisationer, politiker och privatpersoner visade sitt missnöje mot NMR:s deltagande i Almedalen i såväl nyhetsmedier som sociala

¹ Almedalsveckan, u.å., Om Almedalsveckan (<http://www.almedalsveckan.info/om-almedalsveckan>)

² Almedalsveckan, u.å., FAQ (<http://www.almedalsveckan.info/faq>)

³ Almedalsveckan, u.å., Kriterier och guide (<http://www.almedalsveckan.info/kriterier-och-guide>)

⁴ Ordningslag (1993:1617) 2 kap.

⁵ Staflin, Mona, Nazistiska NMR har fått polisens tillstånd i *Hela Gotland* (170427)

media och ett flertal kampanjer för att bojkotta Almedalsveckan så länge NMR tilläts delta startades.⁶

Mediabevakningen var omfattande och många röster hördes. I debatten hävdades flitigt att yttrandefriheten är en absolut rättighet som även skall omfatta organisationer som NMR trots att de beskrivs ha odemokratiska värderingar och våldsbejakande beteende. Samtidigt hävdade många personlig säkerhet som absolut rättighet och att den personliga säkerheten för deltagare i Almedalen var hotad i och med NMR:s närvaro, i synnerhet för personer med utländsk härkomst, funktionsvarierade personer och HBTQ-personer.

1.1.1 Bakgrund till Nordiska motståndsrörelsen

Nordiska motståndsrörelsen är en nynazistisk organisation vars mål är att bilda ett totalitärt nationellt samhälle genom våldsam revolution.⁷ NMR verkar för att, som de själva menar, skydda det svenska folket, motverka mångkultur och upprätta ett Nordiskt rike.⁸ NMR är den största nazistiska organisationen i Sverige men dess exakta medlemsantal är inte känt. Den svenska säkerhetspolisen, SÄPO, bedömer att NMR genom sin våldsbejakande ideologi utgör ett hot mot vissa individer genom hot om våld och trakasserier.⁹ Vidare menar SÄPO att även om NMR inte i nuläget anses utgöra ett allvarligt hot mot det demokratiska samhället som helhet så ökar NMR:s medlemsantal samtidigt som de blir mer våldsbenägna vilket kan betraktas som en ökad hotbild för de individer eller grupper som NMR riktar sina aversioner mot.¹⁰ Den antirasistiska stiftelsen Expo¹¹ har länge granskat NMR och bedömer att NMR är Sveriges mest våldsamma nazistiska organisation vars material uppmuntrar sina medlemmar till att beväpna sig och begå våldsbrott.¹²

Medlemmar ur NMR har tidigare attackerat Prideparader¹³, gjort sig skyldiga till våldsamma upplopp¹⁴ samt flera fall av våld eller hot om våld mot meningsmotståndare. Den historiska forskaren Heléne Lööw skriver i en bok om den svenska nazismen att NMR verkar i en lång

⁶ Facebook-grupper och namninsamlingar med paroller som ”Nej till NMR i Almedalen” och ”Bojkotta Almedalen” delades i sociala media, bland annat https://www.skrivunder.com/nej_till_nmr_i_almedalen
⁷ SÄPO och BRÅ, Rapport 2009:15, Våldsam politisk extremism, s. 12 (Benämns här som SMR vilket de hette innan 2016)

⁸ Lööw, Heléne s. 73

⁹ SÄPO, u.å, Aktuell hotbildsbedömning

¹⁰ Sundkvist, Frida, Svensson, Frida, Wiman, Erik, SÄPO: Antalet farliga nazister ökar i snabb takt i *SvD* (170927)

¹¹ Expo kan inte anses vara en opartisk källa då de öppet är motståndare till NMR

¹² Expo, s.u. 2016, Svenska motståndsrörelsen (http://skola.expo.se/svenska-motstandsrorelsen_110.html)

¹³ Sundkvist, Frida, Svensson, Frida, Wiman, Erik, SÄPO: Antalet farliga nazister ökar i snabb takt i *SvD* (170927)

¹⁴ Johansson, Birgitta, NMR-medlemmar anhållna för våldsamt upplopp i *Sveriges radio* (171001); Nazister döms för polisattacker i *Sydsvenskan* via TT (170919)

tradition av militant utoparlamentarisk aktivism som gett upphov till många brott.¹⁵ Vidare menar hon att deras verksamhet i stor utsträckning kan liknas med mellankrigstidens nationalsocialistiska ungdomsorganisationer.¹⁶

Deras demonstrationer är oftast tillståndsgivna av polisen vilket har skapat debatt kring huruvida antidemokratiska och våldsbejakande organisationer skall omfattas av absolut yttrandefrihet när uttryck för deras ideologi kan tolkas som hets mot folkgrupp eller kränkningar mot särskilda individer eller samhällsgrupper.

1.2 Tidigare forskning

Det har bedrivits en del forskning kring relationen mellan yttrandefrihet och säkerhet med utgångspunkt i olika former av media och även forskning rörande yttrandefrihetens begränsningar. Det har dock varit svårt att finna forskning som ställer yttrandefrihet och säkerhet som grundläggande rättigheter mot varandra rörande olika gruppers tillgång till det offentliga rummet.

Det har även varit svårt att finna relevant forskning kring yttrandefrihet och högerextremism eller nazism i Sverige vilket skulle kunna bero på att vit makt-rörelsen i Sverige innan 1990-talet var relativt inaktiv och att intresset kring nazistiska gruppers närvaro i offentligheten ökat i takt med att vissa högerextrema och nazistiska organisationer blivit större och fått mer medial uppmärksamhet.

I forskarantologin ”Larmar och gör sig till” som släpptes via SOM-institutet 2017 ingår ett kapitel skrivet av Ulla Carlsson och Lennart Weibull titulerat ”Yttrandefriheten i dagens mediekultur”. I kapitlet genomförs en studie av medborgares uppfattning om yttrandefrihetens gränser. Premissen för studien är att yttrandefriheten vägs mot andra viktiga värden i samhället, där yttrandefrihetens nytta måste vägas mot den skada som kan uppstå mot individer, grupper eller samhället.¹⁷ De tillfrågade fick svara om de ansåg att yttrandefriheten bör inskränkas utifrån fem områden varav två av dessa områden var ”för att motverka rasism” och ”för att förhindra kränkning av andra människor”. Av de tillfrågade ansåg hälften att

¹⁵ Lööw, Heléne s. 72

¹⁶ ibid.

¹⁷ Carlsson, Ulla och Weibull, Lennart s. 11

yttrandefriheten skall kunna inskränkas för att motverka rasism och för att förhindra kränkning av individer eller grupper.¹⁸

Artikeln ”Freedom of expression is not a given right” publicerad i Nordicom (2013) undersökte normmäns inställning till att begränsa yttrandefriheten i olika givna situationer. I studien tillfrågades ett antal normmän¹⁹ genom en survey i vilka situationer de anser att yttrandefriheten bör begränsas, och den undersökte bland annat inställningen till yttrandefrihetens roll vid rasistiska och diskriminerande uttryck samt högerextrema grupper och odemokratiska partier.²⁰ Studien visade att en majoritet av normmännen ansåg att de som uttryckte rasistiska och diskriminerande åsikter inte skulle omfattas av demonstrationsfrihet, men att rasistiska och diskriminerande uttryck inte skulle censureras helt med hänvisning till yttrandefrihetens tyngd.²¹ Gällande odemokratiska partier ansåg cirka hälften att dessa skulle förbjudas helt genom lagstiftning.²²

2014 gjordes ett examensarbete vid Örebro universitet som undersökte huruvida främlingsfientliga och nynazistiska partier skulle kunna förbjudas i Sverige. I arbetet betraktade författaren olika rättsfall där nynazistiska organisationer fått sin opinionsfrihet (yttrandefrihet, mötesfrihet, demonstrationsfrihet, föreningsfrihet och informationsfrihet) begränsad på grund av att deras uttalanden eller ageranden inneburit kränkningar av andras rättigheter.²³ Studien fokuserade främst på etablerade politiska partier från Sverige och Tyskland samt granskade deras begränsning utifrån EKMR, men visst resultat i studien kan anses relevant för denna studie. Sådana resultat var att Sverige tenderar att ha en mer restriktiv syn på att vilja begränsa nazistiska och främlingsfientliga partier än Tyskland och att tolkningen av yttrandefrihetens innebörd för nazistiska partier skiljde sig mellan Sverige och Tyskland. Vidare visade studien att staters *margin of appreciation* spelar stor roll när tolkning av huruvida förbudande av nazistiska grupper kan anses förenligt med yttrandefriheten.²⁴ Författaren menar att om Sverige tillämpat den tyska tolkningen hade utrymmet för att begränsa nazistiska partier varit större, vilket i Tysklands fall haft stöd i Europadomstolen.²⁵

¹⁸ Carlsson, Ulla och Weibull, Lennart. s. 13

¹⁹ Exakt antal tillfrågade framkommer inte av artikeln, ej heller varifrån informanterna hämtats

²⁰ Rönning, Helge, s. 5

²¹ *ibid.* s. 4

²² *ibid.* s. 5

²³ Menyes, Martin s. 35

²⁴ *ibid.* s. 60

²⁵ *ibid.* s. 63

Ovan nämnda studier bidrar till såväl en förståelse för hur yttrandefrihet och säkerhet kan hamna i konflikt i medieklimatet, samt hur en allmän opinion gällande yttrandefrihetens inskränkningar kan se ut för högerextrema och nazistiska grupper. Denna uppsats, som ämnar att fokusera på hur rättighetsanspråken för yttrandefrihet och säkerhet kan se ut, bidrar till forskningsläget genom att fokusera på konflikten mellan rättigheterna i situationer där högerextrema och nazistiska grupper närvarar i det offentliga rummet.

1.3 Syfte och problemställning

1.3.1 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur argumentationen har sett ut när grundläggande rättigheter krockar och olika personer eller grupper hävdar sin rätt att åtnjuta dessa rättigheter utan inskränkning. I denna uppsats kommer rättigheterna yttrandefrihet kontra säkerhet undersökas, vilka båda garanteras enligt såväl svensk lag som EKMR men som kan krocka med varandra. I fallet med NMR:s närvaro vid Almedalen 2017 har olika aktörer argumenterat för att deras anspråk på dessa rättigheter skall respekteras, antingen med utfallet att fortsatt tillåta NMR att delta vid Almedalen, eller med utfallet att tillbakadra deras tillstånd och förbjuda deras, och andra nazistiska eller högerextrema grupper, närvaro vid Almedalen. För att uppfylla uppsatsens syfte kommer argumentationen att analyseras för att dels undersöka vardera värdeanspråket och dels undersöka hur dessa argument förhåller sig till rådande lagstiftning.

1.3.2 Problemställning

De problem som uppsatsen ämnar att undersöka är:

- Hur argumentationen sett ut vid respektive rättighetsanspråk, när de grundläggande rättigheterna yttrandefrihet och säkerhet krockat med varandra inför NMR:s närvaro i Almedalen 2017.
- Hur argumentationen för dessa rättighetsanspråk förhållit sig till rådande lagstiftning.
- Hur aktörerna förhållit sig till den andres rättighetsanspråk, när de åberopade rättigheterna står i konflikt med varandra.

1.4 Teori

De lagar och rättigheter vi omfattas av baseras på olika värden, det vill säga tankar om vad som är gott och ont, rätt och fel.²⁶ I den vetenskapliga diskussionen om olika värden tyngd görs en distinktion mellan värden som är goda i och för sig och därmed har ett eget värde (intrinsic values) och värden som är goda för att de sätts i relation till något annat som anses gott (extrinsic values).²⁷ Intrinsic values, hädanefter egenvärden, omfattar i de flesta diskurser värden som frihet och jämlikhet.²⁸ Extrinsic values, hädanefter instrumentella värden, har inget värde i sig utan kan anses goda om dess konsekvenser medför gott.²⁹ För denna uppsats kommer rättigheter baserade på egenvärden vara utgångspunkt då såväl yttrandefrihet och säkerhet utgår från egenvärden.

Egenvärden överordnar ofta instrumentella värden i en så kallad värdehierarki där egenvärden kan anses primära och grundläggande för ett gott liv och ett gott samhälle medan instrumentella värden anses vara sekundära.³⁰ Även bland de olika egenvärdena uppstår ett behov av rangordning då olika egenvärden kan hamna i konflikt med varandra till följd av dess subjektiva tolkningar.³¹ Dessa konflikter mellan olika värden och hur de tolkas uppstår i olika dimensioner: vad som skall rättfärdigas (värdekonflikter), hur det skall rättfärdigas (konflikter mellan normativa logiker) samt vem eller vad som är etiskt subjekt på grupp- eller individnivå (etiska subjektkonflikter).³² Konflikter mellan egenvärden kan kombinera flera dimensioner.

Lagar och rättigheter kan tolkas ur ett såväl värdesubjektivistiskt perspektiv som ett värderelativistiskt perspektiv, eller en kombination av dessa. Utifrån ett värdesubjektivistiskt perspektiv kan rättigheter anses vara uttryck för människans subjektiva uppfattning om vad som är gott eller önskvärt men behöver inte innebära att rättigheterna de facto representerar något objektivt gott eller önskvärt.³³ Ett värderelativistiskt perspektiv innebär att synen på vilka värden som representeras i rättigheterna är varierande beroende på tid och plats, och att det som betraktas som gott konstrueras i kontexter.³⁴ Vad som anses vara en önskvärd rättighet tolkas då subjektivistiskt utifrån personers uppfattningar om vad som är gott, och

²⁶ Badersten, Björn, s. 21

²⁷ *ibid.*, s. 25-26

²⁸ Badersten, Björn, s. 26

²⁹ *ibid.*, s. 26

³⁰ *ibid.*, s. 27

³¹ *ibid.*, s. 29

³² *ibid.*, s. 34

³³ *ibid.*, s. 67

³⁴ *ibid.*, s. 67

relativistiskt utifrån den kontext som råder. En rättighet som anses god i en kontext kan uppfattas tvärtom i en annan kontext, och vilka rättigheter som anses goda kan uppfattas olika beroende på vem som gör tolkningen. Den subjektivistiska och relativistiska tolkningen av vilka rättigheter som anses önskvärda hänger ofta ihop där personens uppfattning om vad som är gott är nära sammankopplat med den kontext personen befinner sig i.

De mänskliga rättigheterna bygger på egenvärden och kan anses goda av sig själva (även om värdet tolkas subjektivistiskt eller relativistiskt) och består av negativa och positiva rättigheter.³⁵ Negativa rättigheter innebär att andra måste avstå vissa handlingar för att individen skall kunna åtnjuta rättigheten.³⁶ Ett exempel på en negativ rättighet är rätten att slippa bli utsatt för våld, där förverkligandet av rättigheten är beroende av att inget våld brukas mot sig som individ. Positiva rättigheter innebär rätten att få ta del av en resurs för att kunna förverkliga möjligheten till ett gott liv.³⁷ Ett exempel på en positiv rättighet är rätten till utbildning, vars förverkligande är beroende av att resurser för utbildning finns. Positiva och negativa rättigheter kan hamna i konflikt med varandra, såväl som konflikter kan uppstå mellan olika positiva rättigheter och olika negativa rättigheter.

Vid tillfällen där värdekonflikter och rättighetskonflikter som baseras på egenvärden uppstår blir argumentationen för vardera anspråket viktig för att bedöma legitimiteten i dess rangordning. Begreppen som används blir av vikt för att anspråket skall ha legitimitet och dessa behöver preciseras och konkretiseras för att ha tyngd.³⁸ Normativa begrepp kräver klarhet och tydlighet kring vilken innebörd värdet har för det anspråk som görs. Allmänna termer kan leda till mångtydighet då subjektiviteten och relativismen kring värden och rättigheter lämnar tolkningsutrymme.³⁹

I värderingen av de olika anspråken behöver olika aspekter vägas mot varandra. Dels måste de olika värdena vägas mot varandra för att försöka etablera en värdehierarki, dels måste dessa värden och rättigheter vägas mot de konsekvenser som uppstår av att handla utefter dem och dels måste rådande omständigheter tas i beaktning.⁴⁰

³⁵ Badersten, Björn, s. 113

³⁶ *ibid.*, s. 113

³⁷ *ibid.*, s. 113

³⁸ *ibid.*, s. 86

³⁹ *ibid.*, s. 90

⁴⁰ *ibid.*, s. 120

Denna uppsats kommer ha denna teori som vägledning i den analys av argumentationen för rättigheterna yttrandefrihet och rätten till personlig säkerhet, vilka båda är negativa och grundläggande rättigheter baserade på egenvärden som frihet och jämlikhet.

1.5 Opinionsfrihetslagar

Nedan följer en kort redogörelse för de lagar som reglerar opinionsfriheter i svensk lag samt i EKMR. Dessa lagtexter utgör grunden för de lagliga anspråk som senare presenteras i resultatet.

1.5.1 Sverige

De svenska opinionsfriheterna är grundlagsskyddade och återfinns i Regeringsformen (2 kap. 1§) som fastställer att var och en tillförsäkras yttrandefrihet, informationsfrihet, mötesfrihet och demonstrationsfrihet. Opinionsfriheterna skall garantera att alla skall ha rätt att uttrycka sin åsikt, inhämta information, delta i sammankomster för upplysning och meningsyttring samt anordna och delta i demonstrationer på allmän plats.

1.5.2 EKMR

Yttrandefriheten och friheten att delta i sammankomster regleras i artikel 10 och 11 i EKMR. I artikel 10.1 fastslås att var och en har rätt till yttrandefrihet, vilken omfattar såväl åsiktsfrihet som rätten att sprida och ta emot information. I artikel 11.1 framgår att var och en har rätt att delta i fredliga sammankomster.

1.5.3 Begränsningar

Vid begränsningar av yttrandefriheten i svensk lag skall ”särskilt beaktas vikten av vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet i politiska, religiösa, fackliga, vetenskapliga och kulturella angelägenheter” (2 kap. 23 § RF). Begränsningar av yttrandefriheten får göras med hänsyn till rikets säkerhet, allmän ordning och säkerhet, enskildas anseende, privatlivets helgd samt förebyggande och beivrande av brott (2 kap. 23 § RF). Brott mot yttrandefriheten regleras i Brottsbalken och innefattar såväl olaga hot som hets mot folkgrupp.

I EKMR artikel 10.2 konstateras att yttrandefriheten endast får inskränkas om den är föreskriven i lag samt nödvändig i ett demokratiskt samhälle för att skydda den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten eller som skydd för någon annans rättigheter. Vidare får den begränsas för att förebygga oordning eller brott samt för att skydda hälsa och moral.

I artikel 11.2 förtydligas inskränkningar som får göras gällande föreningsfriheten. En inskränkning måste vara föreskriven i lag och anses nödvändig i ett demokratiskt samhälle. För att anses nödvändig behöver inskränkningen göras för att skydda statens eller den allmänna säkerheten, förebygga oordning eller brott samt för att skydda andra personers fri- och rättigheter.

1.6 Lagar om personlig säkerhet

Nedan presenteras de lagar som skall garantera personlig säkerhet, vilka utgör grunden för det lagmässiga anspråk i argumentationen som presenteras i ett senare kapitel.

1.6.1 Sverige

För att känna sig trygg och säker i Sverige finns ett antal relevanta lagar som skall verka för att förhindra att personer utsätts för allvarliga kränkningar, hot eller våld. De aktörer som hävdar att deras säkerhet upplevs hotad i denna debatt syftar främst till rädslan att utsättas för hot, hatbrott och våldsbrott.

Olaga hot innebär att någon hotar att skada dig eller din egendom och regleras i Brottsbalken (4 kap 5 §), och faller under brott mot frihet och frid. Med hot menas att någon lyfter vapen eller hotar med brottslig gärning för att framkalla allvarlig fruktan för sin egen eller andras personliga säkerhet eller säkerhet till egendom.

Hatbrott avser hets mot folkgrupp, olaga diskriminering eller andra brott där motivet varit kränka en person eller en grupp på grund av ursprung, sexuell läggning, trosbekännelse, kön eller liknande omständighet. Hatbrott som yttras genom hets mot folkgrupp definieras i Brottsbalken (16 kap 8 §) under brott mot allmän ordning. Hatbrott kan dock appliceras på vilka andra brott som helst, men vanligast är olaga hot.⁴¹

Det finns olika typer av våldsbrott varav misshandel, dråp och mord är de allvarligaste. Dessa definieras och regleras i Brottsbalken (3 kap) gällande brott mot liv och hälsa. Med misshandel menas när någon med uppsåt tillfogar en annan person kroppsskada, smärta eller försätter personen i vanmakt (Brottsbalken 3 kap 5 §). Med mord avses att en person med uppsåt berövar en annan om livet, vilket är den grävsta av våldsbrott (Brottsbalken 3 kap 1 §). Med dråp avses att en person berövar en annan om livet men att omständigheterna anses som mindre grova (Brottsbalken 3 kap 1 §). Samtliga av dessa kan stärkas med ett hatbrottsmotiv.

⁴¹ Polisen, u.å., Fakta om hatbrott (<https://polisen.se/Lagar-och-regler/Om-olika-brott/Fakta-om-hatbrott/>)

1.6.2 EKMR

Skydd för personlig säkerhet regleras i artikel 5 i EKMR. I artikel 5.1 fastslås att alla har rätt till personlig säkerhet och frihet. De enda begränsningar som får göras mot denna artikel gäller för personer som vid misstanke om brott kan frihetsberövas i enlighet med föreskriven lag. Den personliga säkerheten kan endast inskränkas i krigstider eller annat nödläge.

1.7 Margin of appreciation

Det är värt att nämna att konventionsstaterna som omfattas av EKMR besitter ett visst tolkningsutrymme av konventionstextens tillämpning, kallat *the margin of appreciation*.⁴² Tolkningsutrymmet ger medlemsstaterna utrymme att begränsa rättigheterna ”inom ramen för ett demokratiskt samhälle”⁴³. För att en inskränkning skall anses rymmas inom *the margin of appreciation* behöver syftet vara så pass gott att en inskränkning inte innebär mer skada än nytta. I praktiken innebär det att Sverige har utrymme att kunna tolka opinionsfriheterna till såväl NMR:s fördel som nackdel vilket framgick av studien vid Örebro universitet som presenterades i kapitel 1.2.

⁴² Council of Europe, u.å., Margin of appreciation

⁴³ Council of Europe, u.å., Margin of appreciation (Citering översatt av författaren).

2. Metod och material

2.1 Metod

För denna uppsats användes en samhällsvetenskaplig kvalitativ argumentationsanalys som metod. En argumentationsanalys analyserar giltigheten och hållbarheten i respektive argument utifrån rådande sammanhang och värderar argumentets legitimitet.⁴⁴ Fördelen med att göra en argumentationsanalys med kvalitativ metod var att det material som undersöktes i denna uppsats bygger på värdeargument som sätts i förhållande till rådande lag, och för detta lämpade sig en noggrann läsning av innehållet i argumentet. Detta gjordes för att såväl analysera det uttalade i argumentet som för att utröna den andemening som vilar mellan raderna i argumentet. Genom att materialet analyserades kvalitativt kunde ett närmare fokus läggas vid de olika argumentens innehåll för att undersöka författarens eller organisationens syfte med argumentationen samt förhållningssätt till de olika rättighetsvärdena.

Med hjälp av den normativa teorin analyserades argumenten genom en intern giltighetsprövning, vilket innebär en argumentationsanalytisk prövning av de normativa värdena, men främst applicerades en extern giltighetsanalys vilken analyserar hur värdeanspråken förhåller sig till andra värden.⁴⁵ Vid en extern giltighetsanalys skall argumentationen analyseras utifrån om den är verklighetsförankrad, rimlig och realistisk i sitt anspråk.⁴⁶

För att bedöma den interna giltigheten behöver argumentationens centrala begrepp analyseras.⁴⁷ Om argumentet skall anses ha god intern giltighet behöver de centrala begreppen ha värderelaterat innehåll med tydlig förankring i det värde som åberopas.⁴⁸ Som tidigare nämnts skall argumentet vara tydligt och begripligt, samt relevant för syftet för att anses ha hög intern giltighet.⁴⁹ Argumenten och begreppen behöver även ha hållbarhet och saklighet, vilket undersöktes i viss utsträckning.⁵⁰

Den externa giltigheten undersöktes i något större utsträckning i denna uppsats.

Rättfärdigandet av de olika värdeanspråken var centralt för argumentationsanalysen, såväl som förhållandet mellan de olika värdeanspråken. Vid en extern giltighetsanalys undersöks

⁴⁴ Beckman, Ludvig, s. 38

⁴⁵ Badersten, Björn, s. 70

⁴⁶ *ibid.*, s. 71

⁴⁷ *ibid.*, s. 73

⁴⁸ *ibid.*, s. 81

⁴⁹ *ibid.*, s. 86

⁵⁰ *ibid.*, s. 97

rättfärdigandet av varför ett värde är att föredra över ett annat.⁵¹ För att kunna rättfärdiga detta krävs det motivering för varför något anses vara gott och önskvärt. I denna studie var argumentationens rättfärdigande av värdets innebörd central.

Den interna och externa giltigheten i argumenten undersöktes genom att jag samlade vardera aktörs relevanta argument och kategoriserade dessa tematiskt, och analyserade sedan vardera kategori för sig. Detta för att underlätta läsningen av de olika argumenten samt för att kunna tydliggöra de centrala begreppen i argumentationen. Då uppsatsens första frågeställning berör hur argumentationen sett ut från de olika aktörerna analyserades kategorierna var för sig varpå övergripande slutsatser presenteras i uppsatsens sista kapitel.

2.1.1 Metodkritik

Den kritik som kan framföras mot en kvalitativ argumentationsanalys är att den lämnar utrymme för egen tolkning av argumentationens andemening. Att läsningen av materialet görs opartiskt blir således viktigt för att inte tolkningsutrymmet leder till att egna värderingar påverkar resultatet. För att förhålla mig neutral har jag i valet av primärt material haft i åtanke argumentationens saklighet för att minska tolkningsutrymmet, samt haft avsändare i åtanke för att förhålla mig neutral till källorna. Det primära materialet består därför av utlåtanden från centrala aktörer i Almedalen 2017.

Denna uppsats hade kunnat genomföras med en kvantitativ metod där en större mängd data insamlats och hade kunnat belysa om exempelvis vissa termer tenderar att vara återkommande eller användas i högre frekvens än andra, samt bidragit till en bredare bild av hur debatten sett ut. För denna uppsats bedömde jag att en kvalitativ metod skulle lämpa sig bättre för uppsatsens syfte än en kvantitativ metod, då uppsatsen fokuserar på argumentation från centrala aktörer i Almedalen 2017 och dess anspråk på och hänvisning till grundläggande rättigheter till skillnad från att undersöka en bredare opinion.

2.2 Material

Uppsatsens primära material utgår från pressmeddelanden och intervjuer från Polismyndigheten och tre centrala aktörer under Almedalsveckan 2017: Region Gotland, RFSL och Funktionsrätt Sverige tillsammans med föreningen JAG. Uppsatsens teoretiska begrepp och analytiska ramverk hämtades ur boken *Normativ metod*, skriven av Björn Badersten (2006).

⁵¹ Badersten, Björn, s. 107

Denna uppsats analyserar argumentationen från centrala aktörer inför Almedalsveckan 2017 och vid materialinsamlingen uppstod viss problematik med att finna enhetliga utlåtanden och pressmeddelanden från respektive aktör. Såväl Region Gotland som Polisen lämnade majoriteten av sina argument i intervjuer med olika nyhetsmedier vilket innebär att materialet är spritt mellan olika källor.

Vid materialinsamlingen fann jag ett stort antal artiklar om NMR:s tillstånd och pressmeddelanden från olika aktörer som uttalade sig i frågan. Tidigt i processen beslutade jag mig för att fokusera på Region Gotland och Polisen som centrala aktörer för ena sidan av argumentationen. För att besluta vilken eller vilka organisationer som skulle utgöra den andra sidan läste jag igenom pressmeddelanden från sju olika organisationer och valde därefter ut två organisationer som antingen valt att ställa in sitt program eller helt lämna Almedalen vid NMR:s närvaro. Sammanlagt fann jag ett trettiofem artiklar där relevanta personer intervjuats och sju pressmeddelanden, vilka sedan avgränsades utifrån relevans.

För att argumentationen skulle kunna analyseras på ett relevant sätt avgränsade jag materialet till att konsekvent enbart bestå av utlåtanden från respektive aktörs talesperson/talespersoner, där samlad pressmeddelande inte lämnats. Genom att utgå från talespersoners utlåtanden trots att dessa görs i olika medier kunde en kontinuitet i argumentationen undersökas. För att bibehålla materialets reliabilitet begränsade jag insamlingen av intervju svar till väletablerade medier som Sveriges Television, Sveriges Radio, större dagstidningar som Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter, Expressen och Aftonbladet samt lokala dagstidningar, främst lokaliserade på Gotland.

2.3 Avgränsningar

På grund av tidsomfånget samt storleken på uppsatsen valde jag att avgränsa uppsatsens frågeställning till två rättigheter som står i kontrast med varandra, trots att andra rättigheter åberopats i debatten. Detta för att noggrant kunna analysera materialet och därmed kunna uppnå uppsatsens syfte.

Vidare gjordes en avvägning gällande att inkludera NMR:s egen argumentation för sin rätt att närvara i Almedalen, där jag valde att utelämna deras ståndpunkt för att istället fokusera på de aktörer som drabbas av deras närvaro i olika bemärkelser.

2.4 Centrala begrepp

I denna text är de centrala begreppen yttrandefrihet, säkerhet och värdeanspråk och rättighetsanspråk. Med yttrandefrihet avses i denna text de grundläggande opinionsfriheterna yttrandefrihet, mötesfrihet och demonstrationsfrihet då det är dessa friheter som i praktiken åberopas rörande NMR:s rätt att delta i Almedalen. I somliga parters argumentation används uttrycket yttrandefrihet trots att demonstrationsfriheten eller mötesfriheten är den paragraf som hänvisas till. För att underlätta läsningen kommer därför begreppet yttrandefrihet vara en paraplyterm för tidigare nämnda opinionsfriheter.

Begreppet säkerhet innebär i denna text säkerhet från fysiskt eller psykiskt våld eller hot om fysiskt och psykiskt våld. Säkerhet innebär även säkerhet att delta vid Almedalen utan rädsla för våld eller repressalier.

Begreppen värdeanspråk och rättighetsanspråk innebär att göra anspråk på att ett visst värde eller en viss rättighet som står i konflikt med ett annat värde eller annan rättighet skall ha företräde i värdehierarkin. I denna text är värdeanspråk och rättighetsanspråk nära kopplade då de rättigheter som åberopas är byggda på värden.

3. Yttrandefrihet

3.1 Region Gotland

Region Gotland ansvarar för marken som används under Almedalsveckan i Visby. Vidare är Region Gotland värd för Almedalen och bär därför ansvaret för att samordna evenemanget. Bland annat innebär det ansvaret att behandla ansökningar till det officiella programmet, kontakt och kommunikation för besökare och arrangörer samt presskontakt.⁵²

NMR ansökte till Region Gotland om att få hyra mark under Almedalsveckan, men ansökte inte om tillstånd att delta i det officiella programmet. Region Gotland godkände NMR:s förfrågan om att hyra mark som arrangör med hänvisning till att de är ett registrerat parti med grundlagsskyddad yttrandefrihet.

Beslutet blev för många upprörande, och företrädare för beslutet fick försvara sig grundligt i intervjuer med olika medier. Vidare kom Almedalsveckans projektledare och ordförande för Almedalsveckans politiska huvudarrangörsgroup att skriva ett debattinlägg om ämnet publicerat i SVT Opinion 170428. I debattartikeln förtydligar författarna hur Almedalsveckan skall förhålla sig till demokratiska värden, yttrandefrihet och våldsbejakande organisationers närvaro vid Almedalen.

Nedan redovisas de argument som företrädare för Region Gotland fört utifrån tematiserade kategorier.

3.1.1 Grundlagsargumentet

Region Gotlands vanligast förekommande argument handlar om organisationers och individers grundlagsskyddade yttrandefrihet, vilken gäller för alla. Nedanstående citat är hämtade ur tidigare nämnda intervjuer samt den debattartikel som publicerades i SVT Opinion.

Vi har en grundlag och det här är ett registrerat parti. Jag kan inte säga nej för att deras åsikter skiljer sig.⁵³

⁵² Almedalen, u.å., Organisation (<http://www.almedalsveckan.info/organisation>)

⁵³ Nazister nekas inte plats i Almedalen i *SvD* via TT (170421)

Beslutet är grundat både på yttrandefrihetsgrundlagen och ordningslagen och lagarna gäller lika för alla.⁵⁴

Vår yttrandefrihet skyddar även obehagliga åsikter.⁵⁵

*Rätt beslut är att **följa lagen**, och det har vi gjort.⁵⁶*

Dessa citat belyser två centrala punkter för Region Gotlands argumentation, dels att de motiverar sitt beslut genom att hänvisa till att de följde lagen och dels att poängtera att NMR:s åsikter skiljer sig från övriga aktörer på ett sådant sätt att deras närvaro behöver motiveras med hänvisning till grundlagen.

Yttrandefrihetsanspråket är Region Gotlands främsta argument till att bevilja NMR arrangörskap och i argumentationen ovan är de mycket tydliga med att betona att yttrandefriheten är allmängiltig och därmed en absolut rättighet. Rättighetsanspråket vilar här på ett juridiskt anspråk på svensk grundlagsskyddad yttrandefrihet och Region Gotland fördjupar inte argumentationen utifrån ett filosofiskt anspråk. Nedan kopplar de i sin argumentation yttrandefrihet som juridisk rättighet till att vara en grundpelare för ett demokratiskt samhälle och vilka demokratiska värden som de anser behöver skyddas.

Argumentationen ovan utgår som tidigare nämnts från ett juridiskt perspektiv och fördjupar inte varför yttrandefriheten skulle vara viktigare att försvara än andra åberopade värden, och kan därför ej anses uppfylla de interna och externa giltighetsanspråket ur en normativ värdeanalys.⁵⁷ Citaten tydliggör vilka lagar som hänvisas till, men giltigheten i argumenten kan ifrågasättas utifrån det lagliga utrymmet för yttrandefrihetens begränsningar och tolkningar som redogjordes för i kapitel 1.5.3. Även om Region Gotland har rätt i att de följer lagen kan det argumenteras att lagen kan ge stöd för att inte bevilja NMR arrangörskap vid Almedalen. En sådan slutsats är inte en kontradiktorisk motsägelse men det går att kritisera argumentationens övertygelse att det enda giltiga beslutet fattats.

⁵⁴ Dahlby, Leif och Stuhre, Mia, Våldsbejakande organisationer inte välkomna i det officiella Almedalsprogrammet i *SVT Opinion* (170428)

⁵⁵ *ibid.*

⁵⁶ Ahlgren, Karin, Så förbereder sig polisen inför Almedalsveckan i *SVT Öst* (170630)

⁵⁷ Badersten, Björn, s. 70-71

3.1.2 Demokrati och demokratiska värden

I nedanstående citat flyttas fokus från yttrandefrihet som juridisk term till att vara ett demokratiskt värde. Denna kategori samlar de argument och citat som fokuserar på Almedalen som arena för demokratiska samtal och öppenhet.

*En demokrati måste ständigt försvaras med **demokratiska medel** och det är vår övertygelse att lösningen **inte är minskad yttrandefrihet och öppenhet.***⁵⁸

*Almedalsveckan hyllar **demokratin, öppenheten och alla människors lika värde och rättigheter.***⁵⁹

*Låt oss visa **demokratins styrka** genom att mötas och diskutera, lyssna och **argumentera med respekt** för varandras **rätt att tycka olika.***⁶⁰

*En av demokratins äldsta och svåraste frågor är hur man ska förhålla sig till **meningsmotståndare** som vill **utnyttja öppenhet och demokratins möjligheter** för att propagera för **motsatsen till ett demokratiskt förhållningssätt.***⁶¹

Ovanstående citat belyser kopplingen mellan yttrandefrihet och demokrati, där Region Gotland använder värdeladdade begrepp som öppenhet, lika värde och rättigheter för att belysa det goda i att ha en demokrati vars grundpelare är yttrandefrihet. Samtidigt belyser Region Gotland demokratins paradox, det vill säga att en demokrati med öppenhet och yttrandefrihet möjliggör användandet av den för att propagera emot den. Precis som Region Gotland poängterar i citat ovan är detta en paradox som diskuterats länge och väl i såväl filosofiska som samhällsvetenskapliga och juridiska studier och debatter.

I det första citatet framgår att Region Gotland anser att nekande av NMR:s arrangörskap vid Almedalen skulle innebära minskad yttrandefrihet och öppenhet. Med detta kan det påstås att Region Gotland argumenterar för att beviljande av arrangörskap för NMR, trots att de i senare citat antyder att NMR är våldsbejakande och antidemokratiska, helgar ett större medel. Med att helga medlet menas att handla på ett sätt som kan anses oetiskt, om konsekvensen av handlingen är god och är ett sätt att legitimera värdeanspråk i en konflikt.⁶² Enligt den normativa teorin krävs det att handlingen åstadkommer lika stort, eller större, överskott av

⁵⁸ Dahlby, Leif och Stuhre, Mia, Våldsbejakande organisationer inte välkomna i det officiella Almedalsprogrammet i *SVT Opinion* (170428)

⁵⁹ *ibid.*

⁶⁰ *ibid.*

⁶¹ *ibid.*

⁶² Badersten, Björn, s. 114

gott över ont än något annat alternativ.⁶³ Region Gotland menar att den bevarade öppenheten och yttrandefriheten som kvarstår genom att bevilja NMR arrangörskap leder till mer önskvärda konsekvenser än andra tänkbara handlingar.

Vidare förutsätter argumentationen i denna kategori att NMR och andra aktörer kommer att ha viljan att samtala med varandra trots att de aktörer som kommer att lyftas i senare kapitel menar att de är rädda för fysiskt våld och hot från företrädare för NMR. Om Region Gotland utgår ifrån att de demokratiska värdena som kan komma att kränkas i och med NMR:s närvaro är ett stängt debattklimat eller ett debattklimat där respekt för varandras åsikter inte existerar kan den externa giltigheten i argumenten ovan anses bristfällig. Detta utifrån den empiriska utsagan från övriga aktörer samt den kännedom som finns om NMR som våldsamma mot meningsmotståndare.

Med ovanstående analys i åtanke leder nästa kategori till Region Gotlands överlåtande av delar av ansvaret för de konsekvenser som kan uppstå av NMR:s närvaro på polisen som skall vara på plats.

3.1.3 Polisens ansvar

Denna kategori fokuserar på argument där Region Gotland belyser polisens ansvar i upprätthållandet av de demokratiska värden som tidigare nämnts. I denna kategori förändras tongången från att det tidigare varit ett tydligt beslut från Region Gotland att värna om NMR:s yttrandefrihet till att det var polisens ansvar som beslutat att ge tillstånd till NMR. Varför denna skiftning är intressant för kontexten kommer att förtydligas i nästkommande kapitel.

*Om de missköter sig får polisen agera. Vi ställer oss bakom polisens beslut oavsett.*⁶⁴

*Däremot är yttrandefriheten inte oändlig – det finns gränser för vad som får sägas. **Polisen ska gripa in om yttrandefrihetens gränser överträds, exempelvis med hot, förtal eller hets mot folkgrupp.***⁶⁵

⁶³ Badersten, Björn, s. 114

⁶⁴ Nazister nekas inte plats i Almedalen i *SvD* via TT (170421)

⁶⁵ Dahlby, Leif och Stuhre, Mia, Våldsbejakande organisationer inte välkomna i det officiella Almedalsprogrammet i *SVT Opinion* (170428)

De som inte spelar efter det demokratiska samhällets spelregler får bli en fråga för ordningsmakten.⁶⁶

Förra veckan beslutade polisen att ge ett öppet nationalsocialistiskt parti tillstånd för att bland annat nyttja offentlig plats för allmän sammankomst.⁶⁷

I dessa citat betonar Region Gotland polisens ansvar för att säkerställa att NMR ”sköter sig” och ”spelar efter det demokratiska samhällets spelregler”. Det första citatet kan tolkas som att Region Gotland lägger över ansvaret för NMR:s beteende på polisen. Genom att påstå att de kommer att ställa sig bakom polisens agerande oavsett vilka beslut polisen än fattar kan argumentet påstås sänka Region Gotlands värdeanspråk utifrån den konsekvensanalys som skall göras i en värdekonflikt.⁶⁸

I det sista citatet lägger Region Gotland vikt vid att polisen beviljat tillstånd till NMR trots att tillståndet givits först efter att Region Gotland beviljat NMR arrangörskap vid Almedalen. Detta citat är också det som inleder den debattartikel som publicerades i SVT opinion. Denna formulering kan tolkas som ett sätt att rikta ansvaret till polisen och därmed överföra konsekvenserna av en nazistisk organisations närvaro till polisens beslut. Detta är också första gången Region Gotland väljer att benämna NMR som en ”ett öppet nationalsocialistiskt parti”, då de i tidigare argument benämnt dem som ”ett registrerat parti”. Denna skiftning i benämning förekom först i debattartikeln som publicerades i SVT, varav tidigare benämning förekom i tidigare intervjuer.

3.1.4 Frånskjutande av ansvar

Då det tidigare kapitlet fokuserade på Region Gotlands argumenterande för att polisen bär ett visst ansvar för de konsekvenser som kan uppstå av att NMR kommer att närvara vid Almedalsveckan kommer denna kategori att analysera citat där Region Gotland menar att deras beslut om att godkänna NMR:s förfrågan om att erhålla arrangörskap inte hade någon direkt påverkan på om NMR hade deltagit eller inte.

⁶⁶ Dahlby, Leif och Stuhre, Mia, Våldsbejakande organisationer inte välkomna i det officiella Almedalsprogrammet i *SVT Opinion* (170428)

⁶⁷ *ibid.*

⁶⁸ Badersten, Björn s. 120

Vi kunde ha sagt nej, men de hade i alla fall kommit hit och talat på den öppna talarplatsen.⁶⁹

Vi kommer aldrig att acceptera att våldsbejakande och antidemokratiska organisationer är en del av Almedalsveckans officiella program men vi kommer heller aldrig att kunna styra vilka som finns på plats – det är en del av Almedalsveckans storhet.⁷⁰

I dessa två citat framkommer ett nytt synsätt från Region Gotland som nu hävdar att det inte spelat någon roll om de avslagit NMR:s förfrågan om att vara arrangörer vid Almedalen då de kunnat delta i ett öppet program i alla fall. Trovärdigheten i de tidigare värdeladdade anspråken på grundlagsskyddad yttrandefrihet kan anses tappa tyngd något om Region Gotland menar att deras beslut inte hade gjort någon skillnad för NMR:s aktiva deltagande i Almedalen i slutändan.

Som tidigare nämnts behöver värdeanspråk ha såväl hållbarhet som saklighet, vilket kan anses brista om argumentationen går från att vara tydlig och värdeladdad till att mena att dess handlingar inte har någon vidare betydelse i slutändan. Samtidigt behöver det has i åtanke att det andra citatet främst gäller Almedalens officiella program vilket NMR aldrig tillfrågade att delta i. Genom att benämna det officiella programmet som Almedalens storhet kan det tolkas som att den öppna talartiden och det utrymme som NMR beviljats i och med sitt arrangörskap inte har lika stor tyngd för Region Gotland i vad som upprätthåller de demokratiska värdena öppenhet och yttrandefrihet som tidigare nämnts flitigt.

3.1.5 Vändningen

I denna kategori kommer citat som förefaller vara en vändning från Region Gotlands ursprungliga ståndpunkt att belysas. Som nämnades i inledningskapitlet kom Region Gotland så småningom att ändra sig angående att vilja bevilja NMR arrangörskap och mark vid Almedalsveckan och i denna kategori kan tecken på denna vändning i åsikt anas, även om Region Gotland ännu inte gått ut med sin nya ståndpunkt officiellt vid tidpunkten för dessa citat. Således kommer analysen av dessa argument fokusera på motsägelser från tidigare

⁶⁹ Ahlgren, Karin, Så förbereder sig polisen inför Almedalsveckan i *SVT Öst* (170630)

⁷⁰ Dahlby, Leif och Stuhre, Mia, Våldsbejakande organisationer inte välkomna i det officiella Almedalsprogrammet i *SVT Opinion* (170428)

argument, utan att Region Gotland ett tag efteråt kommit att uttala sig att inte bevilja NMR arrangörskap kommande år.

*Som vi nu ser kan detta också vändas till dess nackdel om **demokratins fiender väljer att ta plats.***⁷¹

*Men Sverige har ingen **förhandscensur**. Yttrandefrihet innebär **ingen naturlig rätt att delta på vilken arena som helst.***⁷²

*En arrangör som tydligt står för **antidemokratiska och våldsbejakande budskap uppfyller inte kriterierna** och får därmed inte vara med i det som många ser som Almedalsveckans själ – det officiella programmet.*⁷³

*Vi har tagit beslutet att **ytterligare försäkra oss om att våldsbejakande, antidemokratiska organisationer inte har möjlighet att bli en del av den officiella Almedalsveckan.***⁷⁴

Ovanstående citat visar på Region Gotlands vändning från att vara övertygade om att registrerade partier, oavsett deras åsikter, är en självklar del av Almedalen till att nu ifrågasätta deras lämplighet som arrangörer. I det första citatet benämner Region Gotland NMR som ”demokratins fiende”, vilket skulle innebära att NMR utgör ett hot mot Almedalen. Vidare i nästa citat betonar Region Gotland att yttrandefriheten kan, och ibland bör, begränsas då den inte innebär en ”naturlig rätt att delta på vilken arena som helst”. Samtidigt har Region Gotland i tidigare argumentation gjort det tydligt att organisationer och partier som NMR har en given rätt att delta i öppna och demokratiska arenor.

I de två sista citaten sker också en vändning i synen på Almedalens framtida förhållningssätt till organisationer och partier som NMR. I det första av de två citaten menar Region Gotland att NMR inte uppfyller kriterierna för att medverka i det officiella programmet men förstärker detta i det andra citatet med att mena att NMR och liknande organisationer inte kommer att ha möjlighet att bli en del av den officiella Almedalsveckan alls. Skillnaden mellan att prata om det officiella programmet och den officiella veckan innebär nu att Region Gotland menar att

⁷¹ Dahlby, Leif och Stuhre, Mia, Våldsbejakande organisationer inte välkomna i det officiella Almedalsprogrammet i *SVT Opinion* (170428)

⁷² *ibid.*

⁷³ *ibid.*

⁷⁴ *ibid.*

arrangörskapet, som är en del av den officiella veckan men inte det officiella programmet, inte kan beviljas för odemokratiska organisationer i framtiden och att dessa troligtvis kommer att få söka sig till den tidigare nämnda öppna talarplatsen istället för att stå som arrangör under veckan.

Vändningar och motsägelser som dessa ovannämnda kan vara tecken på en bristande intern konsistens i värdeanspråket, vilket skapar oklarheter i vilken faktisk ståndpunkt som hävdas.⁷⁵ Det går att mena att Region Gotlands tidigare konsekvensetiska ståndpunkt att inte bevilja NMR arrangörskap skulle innebära mindre öppen demokrati, till att nu hävda att beviljande av deras arrangörskap istället skulle innebära att NMR:s närvaro skulle hota demokratin på ett sådant sätt att ändamålet inte längre helgar medlet. I en sådan vändning kan inte båda påståendena vara legitima samtidigt och således har en kontradiktorisk motsägelse uppstått i Region Gotlands argumentation.⁷⁶

3.1.6 Förhållande till andra aktörers säkerhet

I denna sista kategori kommer citaten fokusera på Region Gotlands förhållningssätt till de aktörer som valt att ställa in evenemang eller lämna Almedalen när NMR närvarar.

*Tittar man rent krasst på det så är det **varje arrangör som ansvarar** för sitt arrangemang, både vad gäller brand och **vad gäller ordning och så**.*⁷⁷

*Om alla vi, som tror på demokratin och alla människors lika värde och rättigheter, **viker ner oss och stannar hemma** när **extremister försöker kapa vår mötesplats** så låter vi dem vinna.*⁷⁸

Det första citatet är hämtat i en artikel som handlade om säkerheten under Almedalsveckan, med särskilt fokus på hur säkerheten skulle påverkas av NMR:s närvaro. I artikeln lyfts en av de aktörer som kommer att analyseras i ett senare kapitel, och därefter i artikeln följer ovan nämnda citat. Då citatet lyder ”varje arrangör som ansvarar ... vad gäller ordning och så” kan det tolkas som att de som känner sig hotade av NMR:s närvaro har ett eget ansvar att se till att ordning upprätthålls.

⁷⁵ Badersten, Björn, s. 98

⁷⁶ *ibid.*, s. 98

⁷⁷ Gasslander, Tor, Polisen kameraövervakar Almedalen i *Flamman* (170629)

⁷⁸ Dahlby, Leif och Stuhre, Mia, Våldsbejakande organisationer inte välkomna i det officiella Almedalsprogrammet i *SVT Opinion* (170428)

I det andra citatet uppstår en tydlig motsägelse mot tidigare argument genom att säga ”när extremister försöker kapa vår mötesplats” då det inte stämmer att NMR kapar mötesplatsen i och med att Region Gotland och Polisen både beviljat deras närvaro samt argumenterat för den. Vidare menas att de, här hänvisas NMR för första gången av Region Gotland som extremister, skulle vinna om deras närvaro resulterar i att andra stannar hemma. Utifrån deras tidigare argumentering att alla skall vara välkomna att delta i Almedalen som demokratisk mötesplats uppstår en motsägelse i att mena att de som känner sig otrygga ”viker ner sig”. Om samma mötesplats som skall vara öppen upplevs som otrygg, och dessutom kapad, kan det rimligen tolkas så att mötesplatsen inte är öppen för alla utifrån de tidigare åberopade demokrativärdena.

3.2 Polistillstånd och polisens utlåtande

Polismyndigheten mottog under våren 2017 en tillståndsförfrågan från NMR för allmän sammankomst och användande av offentlig mark, vilka båda beviljades 170421. I och med den debatt som uppstod i samband med polisens beviljande av tillstånd samt Region Gotlands beviljande av arrangörskap kom dels den polis som beviljade tillståndet att få försvara beslutet i media samt dels fick polisens presstalesperson uttala sig om beslutet i olika intervjuer. Nedan kommer några av de argument som användes av ansvarig polis och presstalespersonen att analyseras utifrån två tematiserade kategorier.

3.2.1 Yttrandefrihetslagen

Polisen grundar sitt beslut att bevilja NMR tillstånd på yttrandefrihetsgrundlagen och deras argumentation kretsar främst kring förhållandet till den.

Folk får tycka vad de vill, vi har yttrandefrihet i Sverige, men vi måste också hålla oss till lagen.⁷⁹

*Vi har en grundlag som gäller alla och polisen ska skydda dem så att de kan genomföra detta. Sen får polisen göra en bedömning av vilka resurser som krävs.*⁸⁰

⁷⁹ Staflin, Mona, Nazistiska NMR har fått polisens tillstånd i *Hela Gotland* (170427)

⁸⁰ Nazister får plats i Almedalen i *Sveriges radio* via TT (170421)

*Almedalsveckan är ju ett väldigt bra sätt att visa vad vi har för **demokratiska möjligheter i yttrandefrihetslagen** och förordningen så det finns möjlighet att **söka tillstånd** och vi har beviljat det.⁸¹*

*Tillstånd som kommer in går igenom utifrån flera parametrar men att de ska medverka till att **yttrandefriheten och demonstrationsrätten hålls vid liv**.⁸²*

Polismyndigheten betonar i första citatet att de hållit sig till lagen vid beslutsfattandet. Att Polisen förhållit sig till lagen stämmer å ena sidan, men som tidigare nämnts i kapitel 1.5.3 hade ansökningen om tillstånd för allmän sammankomst kunnat avslås med hänvisning till lagens begränsningar. Som framkommer av lagens begränsning hade polisen kunnat avslå ansökan med hänvisning till såväl säkerhetsläget som risken för att givet tillstånd skulle beivra brott som hets mot folkgrupp och hot.

I kategorin nedan framgår hur beslutet att bevilja användande av offentlig mark kunnat fattas på ett annorlunda sätt utan att det brutit mot lagen.

Viss intern motsägelse går att återfinna i ovanstående citat då tolkningsutrymmet i lagen inte berörs i argumentationen. Vid normativa värdeanspråk är reproducerbarheten av argumentet viktigt, det vill säga att de slutsatser som framgår skall vara konsekventa i den praktiska tillämpningen.⁸³ I detta fall skulle en sådan reproducerbarhet betyda att lagens tolkningsutrymme inte skulle kunna medföra ett annat utfall än det som polisens argumentation lett till.

3.2.2 Förhållandet till Region Gotland

Denna kategori består endast av ett citat men är viktigt för debattens helhet då polisen menar att polistillståndet för hyrande av offentlig mark, som är grundläggande för att få vara arrangör vid Almedalen, hade kunnat nekas om Region Gotland sagt så.

***Regionen har vetorätt. Säger de nej till att hyra ut marken, då avslår vi.**⁸⁴*

I detta citat menar polisen att de kunnat avslå ansökan om tillstånd för användande av offentlig mark om regionen använt sin vetorätt och sagt nej. Detta trots att Region Gotland

⁸¹ Sundell, Joachim, Silvergren Blåder, Anders, Askerfjord Sundeby, Maria, Nazister kommer till Almedalen i *SVT* (170421)

⁸² *ibid.*

⁸³ Badersten, Björn, s. 104

⁸⁴ Staflin, Mona, Nazistiska NMR har fått polisens tillstånd i *Hela Gotland* (170427)

tidigare sagt att de inte kunnat neka utlåning av marken eller NMR:s arrangörskap med lagligt stöd.

4. Personlig säkerhet och trygghet

4.1 RFSL

RFSL, Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter, är en ideell organisation vars målsättning är att HBTQ-personer skall omfattas av samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter som andra personer i samhället. RFSL bedriver olika projekt och verksamheter för att säkerställa HBTQ-personers rättigheter, såväl genom politisk påverkan och opinionsbildning som utbildning och mötesplatser för HBTQ-personer. RFSL samarbetar även med HBTQ-organisationer internationellt.⁸⁵

Ett av de projekt som RFSL arbetar aktivt med är det de kallar Newcomersnätverket, en stödgrupp och mötesplats för nyanlända HBTQ-personer i Sverige.⁸⁶ Newcomers skall vara en trygg mötesplats för HBTQ-personer som flytt förföljelse på grund av sin sexuella läggning, sin könsidentitet eller sitt könsuttryck. Nätverket skall bland annat erbjuda rådgivning och stöd rörande asylfrågor för dessa personer samt informera om de rättigheter ankomsten till Sverige skall garantera.⁸⁷ Vidare kan personer som söker sig till nätverket få hjälp att lära sig svenska, träffa personer med liknande erfarenheter och vidga sin sociala krets.

Under Almedalsveckan 2017 planerade RFSL ett antal aktiviteter där personer och medlemmar ur Newcomersnätverket skulle delta för att prata om bland annat suicidprevention, HBTQ-personers hälsa och transrättigheter. I ett pressmeddelande publicerat 170613 meddelade RFSL att valet gjorts att ställa in dessa aktiviteter med hänvisning till att säkerheten för de nyanlända och asylsökande HBTQ-personerna inte kunde garanteras i närvaro av NMR.⁸⁸ Totalt ställdes två tredjedelar av det tilltänkta programmet in, vilket motiverades med att vara en extra säkerhetsåtgärd som var nödvändig för deltagarnas säkerhet.⁸⁹

De senaste åren har RFSL anordnat det som kallas Mångfaldsparaden vid Almedalsveckan, vilket är en parad genom Visby där personer, organisationer och riksdagspartier kan delta för att visa sitt stöd för alla människors lika värde och HBTQ-personers rättigheter. Inför Almedalsveckan 2017 menade RFSL att det var viktigare än någonsin att så många som

⁸⁵ RFSL, 160920, Vanliga frågor och svar (<https://www.rfsl.se/hbtq-fakta/vanliga-fraagor-och-svar/>)

⁸⁶ RFSL, u.å., Newcomers (<https://www.rfsl.se/verksamhet/newcomers/>)

⁸⁷ RFSL, u.å., För medlemmar (<https://www.rfsl.se/verksamhet/newcomers/foer-medlemmar/>)

⁸⁸ RFSL, 170613, RFSL ställer in planerade aktiviteter under Almedalsveckan (<https://www.rfsl.se/press/13-juni-rfsl-staller-planerade-aktiviteter-almédalsveckan/>)

⁸⁹ *ibid.*

möjligt deltog i Mångfaldsparaden, för att ena sig och stötta de som av säkerhetsskäl inte kunde närvara själva.⁹⁰ Inför den Mångfaldsparad som skulle anordnas i Visby 2017 blev RFSL ombedda av Polisen Gotland att antingen ändra tiden för paraden eller sträckan den skulle omfatta, då paraden skulle inträffa i samband med NMR:s tillgång till området.⁹¹ RFSL ändrade tiden för paraden men fick fortfarande besked om att deltagare i Mångfaldsparaden inte kunde garanteras säkerhet från Polisen på plats. I ett pressmeddelande publicerat 170612 uppmuntrade RFSL och RFSL ungdom andra arrangörer vid Almedalsveckan att ställa in sina planerade aktiviteter för tiden av Mångfaldsparaden och istället delta i paraden. I pressmeddelandet menar RFSL och RFSL ungdom att övriga arrangörer och samhällsaktörer vid Almedalen gemensamt måste ta ansvar för att garantera att Mångfaldsparaden kan genomföras på ett tryggt sätt och därmed ”stå upp för mångfald och demokrati”.⁹²

4.1.1 Säkerhetsargument

Den främsta anledningen till att RFSL valt att ställa in delar av sina evenemang, särskilt sådana evenemang med fokus på nyanlända HBTQ-personer, var att det inte upplevdes säkert och tryggt för organisationens medlemmar. Nedanstående citat är hämtade ur de två tidigare nämnde pressmeddelanden som RFSL släppte under juni 2017.

*Redan på ett tidigt stadium i planeringen stod det klart att vi inte kunde erbjuda medlemmar i vårt Newcomersnätverk, som består av asylsökande och nyanlända hbtq-personer, ett tryggt deltagande.*⁹³

*Orsaken till detta är den **säkerhetssituation** som uppstår med Nordiska motståndsrörelsens närvaro i Visby.*⁹⁴

*En fördjupad **genomgång av säkerhetsläget** har lett till att vi bedömer att vi behöver vidta **extra skyddsåtgärder** kring våra arrangemang som gör att vi inte kommer kunna ha ett så omfattande program som vi från början planerat.*⁹⁵

⁹⁰ RFSL, 170612, Ställ in Almedalsseminarium och stötta Mångfaldsparaden (<https://www.rfsl.se/press/12-juni-stall-almadalsseminarium-och-stotta-mangfaldsparaden/>)

⁹¹ ibid.

⁹² ibid.

⁹³ RFSL, 170613, RFSL ställer in planerade aktiviteter under Almedalsveckan (<https://www.rfsl.se/press/13-juni-rfsl-staller-planerade-aktiviteter-almadalsveckan/>)

⁹⁴ ibid.

⁹⁵ ibid.

*Jag är oerhört ledsen över att ha behövt fatta beslutet att **ställa in så stora delar** av vårt program under Almedalsveckan.⁹⁶*

*Detta innebär att vi **inte kommer kunna föra viktiga samtal** om hbtq-personers hälsa, suicidprevention, transpersoners rättigheter och hbtq-personer i arbetslivet med mera.⁹⁷*

*Hbtq-rörelsen **attackeras allt oftare av högerextrema och nazistiska krafter** därför behöver alla som inte håller med nazisterna visa sitt stöd för de som utsätts för deras hat.⁹⁸*

Ovanstående citat belyser tydligt hur RFSL upplever säkerhetsläget i och med NMR:s närvaro. Däremot konkretiseras inte i argumentationen vad som föranleder upplevelsen av att säkerhetsläget är otryggt, vilket leder till att den som läser argumentationen får tolka in det själv. Ovanstående argument består av två precisionsproblem, att begreppet säkerhet utan konkretisering kan tolkas såväl mångtydigt som vagt.⁹⁹

Ett problem som uppstår när begrepp inte konkretiseras är att värdeanspråket förlorar tyngd om det kan innebära alltför många, eller alltför få, saker. Vid oprecisa begrepp, särskilt när de är huvudargument och centrala argumentationsbegrepp, förloras reproducerbarheten i dess innehåll.¹⁰⁰ Som tidigare nämnts behöver det inte vara negativt att lämna utrymme för tolkning när det kommer till värdeladdade argument men när det rör sig om argumentationens grundbegrepp kan det vara av vikt att precisera dess innebörd för rådande omständighet.¹⁰¹

Vid argumentation för värdeanspråk kan det vara såväl en fördel som en nackdel att använda ett laddat språk. Däremot är det viktigt att inte låta känsloladdade argument gå före sakliga argument.¹⁰² Det första argumentet, som nämner säkerhetsläget för asylsökande HBTQ-personer, kan tolkas som ett argument där det är logiskt att använda ett känsloladdat argument då det underförstått hänvisar till att asylsökande HBTQ-personer är särskilt utsatta i situationer där nazister är närvarande, i och med dess ideologiska inställning till personer med såväl utländsk härkomst som personer med icke normativ sexuell läggning. I det femte

⁹⁶ RFSL, 170613, RFSL ställer in planerade aktiviteter under Almedalsveckan (<https://www.rfsl.se/press/13-juni-rfsl-staller-planerade-aktiviteter-amedalsveckan/>)

⁹⁷ ibid.

⁹⁸ RFSL, 170612, Ställ in Almedalsseminarium och stötta Mångfaldsparaden (<https://www.rfsl.se/press/12-juni-stall-amedalsseminarium-och-stotta-mangfaldsparaden/>)

⁹⁹ Badersten, Björn, s. 84-85

¹⁰⁰ ibid., s. 86

¹⁰¹ ibid., s. 102-104

¹⁰² ibid., s. 102

argumentet kan resultatet dock tolkas tvärtom, det vill säga att bristen på konkretisering och saklighet i argumentet gör att de känslomässiga begreppen tar överhand. Till skillnad från upplevelsen av att det finns en hotbild riktad mot specifika medlemmar i Newcomersnätverket beskrivs inte varför det på grund av bristande säkerhet innebär att vissa panelsamtal behöver ställas in. Känsloladdade insinuationer som dessa ovan kan karaktäriseras som *guilt by association*, det vill säga som ett sätt att väcka skuld känslor hos den som läser, och bör därför undvikas i en argumentation för att den skall anses rimlig och saklig.¹⁰³

4.1.2 Förhållande till andra aktörer

Som tidigare nämnts kritiserar RFSL Polisens uttalande att de inte kan garantera säkerheten för deltagarna i Mångfaldsparaden och istället bett RFSL ändra tid och plats för den, för att undvika konfrontation med NMR. I nedanstående citat lyfts hur RFSL förhåller sig till polisens argument samt hur de förhåller sig till de aktörer som valt att inte ställa in sina evenemang när NMR anländer till Almedalsveckan.

*I år har **Polisen krävt** att Mångfaldsparaden antingen ändrar tid eller sträckning eftersom en nazistisk organisation fått tillstånd för aktiviteter i nära anslutning till den planerade paraden.*¹⁰⁴

*Trots att RFSL gått med på att ändra tid för Mångfaldsparaden **säger Polisen** att den inte **kommer kunna garantera säkerheten** för det som vill manifestera demokrati, kärlek och människors lika värde.*¹⁰⁵

*När hbtq-personers organisationer **hindras att delta fullt ut i det samtalet på grund av hot från nazister** och Polisen inte kan garantera att Mångfaldsparaden kan **genomföras på ett tryggt sätt** då måste de andra samhällsaktörerna som finns på plats i Almedalen **sluta upp för mångfalden och demokratin.***¹⁰⁶

De två första citaten berör RFSL:s besked från Polisen, som bedömer att säkerheten för de som vill delta i Mångfaldsparaden inte kan garanteras. Dessa citat förstärker tidigare argument om rådande säkerhetsläge, då Polisen bär det yttersta ansvaret för de deltagandes säkerhet vid

¹⁰³ Badersten, Björn, s. 102

¹⁰⁴ RFSL, 170612, Ställ in Almedalsseminarium och stötta Mångfaldsparaden (<https://www.rfsl.se/press/12-juni-stall-almedalsseminarium-och-stotta-mangfaldsparaden/>)

¹⁰⁵ *ibid.*

¹⁰⁶ *ibid.*

Almedalen. Återigen kan *guilt by association* tolkas in under sista delen av det andra citatet, där RFSL använder känsloladdade värdebegrepp som demokrati, kärlek och människors lika värde för att betona skillnaden på de värderingar som skiljer deltagare i Mångfaldsparaden från vad som skulle kunna beskrivas som ”de andra”.

I det sista citatet tillämpar RFSL något som skulle kunna liknas vid lämplighetslogik, det vill säga att handlingen och konsekvensens lämplighet värderas utifrån de värden som upplevs som goda.¹⁰⁷ I detta fall innebär det att när RFSL uppmanar andra aktörer att ställa in sina evenemang för att delta i Mångfaldsparaden så är det för att gemensamt stå upp för de värden som man tidigare menat ha hotats, demokrati, kärlek och människors lika värde. Genom att sluta upp tillsammans, menar RFSL, går det att övervinna det säkerhetshot som Polisen uttalat. Till skillnad från konsekvensetiska argument, där handlingen i sig kan uppfattas negativ men konsekvensen är god, blir lämplighetslogiska ståndpunkter en kombination av att begå handlingar som anses goda, med goda konsekvenser, för att de i situationen är mest lämpliga för att uppnå innebörden av de värden som anses goda.¹⁰⁸ I denna situation, menar RFSL, att en lämplig handling om demokrati, kärlek och människors lika värde är värden som bör skyddas är att tillsammans ta risken att utsättas för hat eller hot, då risken minskar ju fler som ansluter sig. I denna argumentation sätts goda värden i fokus, samtidigt som uppmaningen om att andra samhällsaktörer måste förena sig kan vara ett ytterligare exempel på *guilt by association*.

4.2 Funktionsrätt Sverige och Föreningen JAG

Funktionsrätt Sverige och föreningen JAG är två organisationer vars arbete på olika sätt fokuserar på att säkerställa rättigheter för personer med funktionsnedsättningar. Funktionsrätt Sverige är en medlemsorganisation för funktionsrättsföreningar, där personer med funktionsnedsättningar och deras anhöriga kan samlas och medverka. Funktionsrätt Sverige menar att deras uppdrag är att belysa levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättningar samt arbeta aktivt för att öka funktionsnedsattas inkludering i samhället och säkerställa dess jämlika behandling.¹⁰⁹ Funktionsrätt Sverige bedriver sitt arbete med utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna, med stort fokus på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar (CRPD). Organisationen belyser att

¹⁰⁷ Badersten, Björn, s. 122

¹⁰⁸ *ibid.*, s. 122

¹⁰⁹ Funktionsrätt Sverige s.u. 2017, Om oss (<http://funktionsratt.se/om-oss/>)

personer med funktionsnedsättning lever med stora skillnader i levnadsvillkor jämfört med övriga befolkningen och att detta leder till att personer med funktionsnedsättningar inte får sina mänskliga rättigheter uppfyllda.¹¹⁰

Föreningen JAG (jämlighet, assistans, gemenskap) är en ideell riksförening för personer med olika funktionsnedsättningar, varav minst en gällande intellektuell förmåga. Föreningen JAG arbetar bland annat med påverkansarbete för att värna om rätten till personlig assistans, så att deras medlemmar och andra personer med funktionsnedsättningar i samhället skall kunna leva fullvärdiga liv med rätt till bästa möjliga assistans. Grunden för föreningens arbete är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar (CRPD).¹¹¹

Föreningen JAG fick under våren besked från arrangörerna av Almedalsveckan 2017 att deras tilldelade plats skulle ligga precis intill den plats som NMR tilldelats. JAG fattade då beslutet att de enbart skulle närvara vid Almedalsveckan de dagar som inte NMR var på plats och lämna Almedalen på torsdagskvällen, inför NMR:s närvaro på fredagen. Tillsammans med Funktionsrätt Sverige beslutade sig föreningen att på torsdagskvällen sätta upp en utställning om T4, det program som i Nazityskland utrotade personer med funktionsnedsättningar.¹¹²

Föreningen JAG och Funktionsrätt Sverige menade att deras medlemmars och representanters säkerhet och trygghet inte kunde garanteras i tät närvaro av NMR, och lät istället utställningen vara ”ett inlägg i den debatt som förs om antidemokratiska organisationer i Almedalen”¹¹³.

Företrädare för organisationen skriver i en gemensam debattartikel att T4, och behandlingen av personer med funktionsnedsättning i Nazityskland, inte är en del av en avlägsen historia utan att människosynen och värderingarna som ledde till utrotningen av personer med funktionsnedsättningar lever kvar hos vissa än idag.¹¹⁴

Den debattartikel som representanter från Funktionsrätt Sverige och föreningen JAG publicerade i SVT nyheter 170604 utgör tillsammans med ett pressmeddelande från Funktionsrätt Sverige publicerat 170619 grunden för de argument som nedan skall analyseras. Utifrån debattartikeln och pressmeddelandet lyfts relevanta argument ut, kategoriseras och analyseras.

¹¹⁰ Funktionsrätt Sverige, s.u. 2017, Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (<http://funktionsratt.se/vara-fragor/manskliga-rattigheter/konventionen-om-rattigheter-for-personer-med-funktionsnedsattning/>)

¹¹¹ JAG, u.å., Om oss (<https://jag.se/om-oss/>)

¹¹² Andén, Magnus, Blanck, Cecilia, Ohly, Lars, ”Alla ska kunna känna sig trygga i Almedalen” i *SVT opinion* (170704)

¹¹³ *ibid.*

¹¹⁴ *ibid.*

4.2.1 Säkerhets- och trygghetsargumentet

Likt RFSL:s argumentering grundar sig Funktionsrätt och JAG:s argument på att tryggheten och säkerheten är hotad för deras medlemmar i och med NMR:s närvaro. Nedanstående citat är sådana där huvudargumentet är otrygghet, osäkerhet och utsatthet, och dessa har hämtats ur den debattartikel som publicerades i SVT opinion av företrädare för de båda organisationerna.

*Känslan av **otrygghet och utsatthet** hos föreningens medlemmar var avgörande.*¹¹⁵

*Kommande år hoppas vi att alla demokratiska organisationer ska kunna känna sig både **välkomna och trygga** under Almedalenveckan.*¹¹⁶

*Särskilt allvarligt är att RFSL ställs in sin närvaro med hänvisning till att deras medlemmars **säkerhet inte kan garanteras.***¹¹⁷

*Vi riktar stark kritik mot att en högerextrem **terrororganisation** tillåts delta på **bekostnad av demokratiska företrädare och organisationer.***¹¹⁸

Citaten ovan berör känslan av trygghet och säkerhet för föreningarnas medlemmar och likt RFSL förtydligas inte varför tryggheten upplevs hotad eller på vilket sätt NMR innebär en säkerhetsrisk för föreningarnas medlemmar. För att förstå upplevelsen av otrygghet och osäkerhet hänvisar föreningarna i ett senare skede till den utrensning av funktionsnedsatta som skedde under Förintelsen (se kapitel 4.2.3). Likt hänvisningen till personlig säkerhet och trygghet som RFSL gjorde i kapitel 4.1.1 består ovanstående citat av brist på precision, vilket ger stort utrymme för tolkning av argumentets innebörd.¹¹⁹ Tolkningsutrymmet i ovanstående argument leder till såväl mångtydighet, där begreppen trygghet och säkerhet kan betyda olika saker, som vaghet då samma begrepp kan upplevas innehållslösa om de inte preciseras.¹²⁰ Precisionen är som tidigare nämnt viktig för giltigheten i argumentet, särskilt när argumentet kan kopplas till juridiska anspråk och starka känslor samtidigt. Det framkommer inte i texten ovan vilka brott som NMR eventuellt kan utsätta föreningarnas medlemmar för men samtidigt

¹¹⁵ Andén, Magnus, Blanck, Cecilia, Ohly, Lars, ”Alla ska kunna känna sig trygga i Almedalen” i *SVT opinion* (170704)

¹¹⁶ *ibid.*

¹¹⁷ Funktionsrätt Sverige, 170619, Om nazistiska NMR:s närvaro under Almedalsveckan (<http://funktionsratt.se/vart-arbete/almedalen-2/om-nazistiska-nmrs-narvaro-almedalsveckan/>)

¹¹⁸ *ibid.*

¹¹⁹ Badersten, Björn, s. 84-85

¹²⁰ *ibid.*, s. 85

hänvisar man till det uttalande från Polisen¹²¹ som konstaterar att deras säkerhet inte kan garanteras.

Till skillnad från RFSL, vars argumentation till största delen berör begreppet säkerhet, utgår argumentationen ovan i större utsträckning från begreppet trygghet. Det går att påstå att känslan av trygghet som nämns i citaten ovan inte behöver preciseras med samma noggrannhet som säkerhetsbegreppet då trygghet är ett abstrakt begrepp som kräver en subjektiv tolkning. Trygghet och säkerhet är förvisso nära besläktade termer men trygghet handlar om en upplevd känsla där ett faktiskt hot inte behöver existera även om det ofta kan göra det¹²², medan bedömning av säkerhet utgår från faktiska omständigheter.¹²³ Att argumentera för att tryggheten känns hotad behöver således inte förankras i samma utsträckning då trygghet är ett relativt begrepp som kan upplevas på olika sätt av olika personer. Begreppet trygghet får inte det juridiska anspråket som säkerhetsbegreppet medför men kan vara att föredra på grund av dess rika innehåll. Dock krävs något tydligare definiering av vad otryggheten i denna kontext innebär för att argumentet skall anses ha hög intern giltighet.¹²⁴

Vidare lyfter en verksamhetsansvarig för föreningen JAG ytterligare en säkerhetsaspekt som bidragit till att föreningen lämnat sin plats vid Almedalen när NMR anlant. Hon säger i en intervju att ”vi har medlemmar med svåra funktionsnedsättningar som inte kan springa om det skulle bli bråk eller andra oroligheter”¹²⁵ Detta argument förefaller särskilt intressant då fokus flyttas från att medlemmarna personligen är måltavlor för våldsbrott, men att de om bråk eller tumult skulle uppstå mellan NMR och någon annan grupp inte kan ta sig till säkerhet. Om det är så att säkerhetsläget för vissa utsatta grupper är hotat, som i tidigare kapitel där Polisen uttalat sig osäkert för Mångfaldsparadens säkerhet, blir denna aspekt av särskilt intresse. Den minskade rörligheten för de med funktionsnedsättningar utgör enligt detta argument såväl ett direkt hot som ett indirekt hot och kan därför anses vara ett argument med hög intern giltighet då problematiken är både saklig och relevant samt noga preciserad.

¹²¹ Se kapitel 4.1.2

¹²² Brottsförebyggande rådet, 2008, Så mäter man trygghet

¹²³ Svenska akademiens ordbok

¹²⁴ Badersten, Björn, s. 89

¹²⁵ Svensson, Frida, Lämnar Almedalen: ”Outhärdligt att stå öga mot öga med nazister” i *SvD* (170706)

4.2.2 Människovärde

Nedanstående citat grundar sig i begreppet ”människovärde” och syftar till synen på framför allt funktionsnedsatta men även utsatta grupper överlag.

*Våra organisationer företräder en grupp människor som var **extra utsatta** då [under förintelsen, förf. anmärkning], **men som också är extra utsatta när synen på människovärdet sviktar i vår tid.**¹²⁶*

*Det finns inte någon mellanposition i **synen på människovärde. Inskränker vi rättigheter för vissa människor har vi placerat oss på ett sluttande plan.**¹²⁷*

I dessa citat belyser föreningarna vilken människosyn de menar att NMR har och implicerar att då synen på funktionsnedsattas lägre människovärde tidigare lett till att funktionsnedsattas rättigheter inskränkts kan normaliseringen av denna syn på funktionsnedsattas människovärde leda till liknande konsekvenser igen. I nästkommande kategori kommer ett större fokus att läggas på de konsekvenser som Funktionsrätt och JAG befarar i och med NMR:s närvaro i Almedalen.

Ovanstående citat leder argumentationen från att handla om medlemmarnas upplevda trygghet eller säkerhet till att handla om deras människovärde, vilket kan anses vara rättigheternas grundpelare. Som nämnt i teorikapitlet bygger de mänskliga rättigheterna på egenvärden, det vill säga värden som kan anses vara goda av sig själva, varav ett av de mest grundläggande egenvärdena är jämlikhet.¹²⁸ Genom att påpeka att vissa ideologier medför att individens människovärde är lägre än andras påpekar man samtidigt att dessa ideologier inte erkänner rättigheternas allmängiltighet.

Det andra citatet lyfter en intressant synvinkel på NMR:s närvaro i Almedalen där föreningarna menar att NMR vill inskränka funktionsnedsattas rättigheter genom att agera utefter att funktionsnedsatta har ett lägre människovärde än personer som inte är funktionsnedsatta. I och med detta menar föreningarna att NMR inte skall ha rätt att närvara vid Almedalen, vilket kan anses vara en inskränkning av NMR:s opinionsfrihet. När föreningen skriver ”inskränker vi rättigheter för vissa människor” åsyftar de grupper som i historien varit särskilt utsatta men förbiser genom det perspektivet att även andra grupper har

¹²⁶ Andén, Magnus, Blanck, Cecilia, Ohly, Lars, ”Alla ska kunna känna sig trygga i Almedalen” i *SVT opinion* (170704)

¹²⁷ *ibid.*

¹²⁸ Badersten, Björn, s. 26;28

opinionsfriheter som kan inskränkas. Detta är ett ytterligare exempel på hur situationen i Almedalen skapar rättighetskonflikter och rättighetshierarkier.

4.2.3 Ideologi

Denna sista kategori samlar citat som utgår från NMR:s politiska ideologi med särskilt fokus på nazism och antisemitism. Dessa citat är nära kopplade dem i ovanstående kategori men lägger något större vikt vid konsekvenserna som man menar kan uppstå av nazistisk politik och praktik.

*Men våra två organisationer vill tillsammans ändå lämna en påminnelse om vart den nazistiska ideologins idéer om **exkludering och utsortering** i praktiken lett för personer med funktionsnedsättningar.¹²⁹*

*Funktionsrätt Sverige protesterar mot den **normalisering av antisemitism och nazism** som NMRs närvaro utgör.¹³⁰*

*Många känner inte till att **förintelsen i Nazityskland** också omfattade människor med funktionsnedsättningar.¹³¹*

*Våra medlemmar vet att det här inte bara är **fasanfull historia**. Det handlar om människosyn och värderingar **än i dag**.¹³²*

Dessa citat resonerar kring NMR:s politiska ideologi och de tidigare konsekvenser denna ideologi lett till. Argumentens främsta fokus ligger vid hur funktionsnedsatta behandlades under förintelsen, där man särskilt belyser exkludering och utsortering av personer med funktionsnedsättningar.

I det andra citatet belyser föreningarna en viktig aspekt av NMR:s närvaro i Almedalen, vilken är att deras närvaro medför en normalisering av nazism och nazistisk ideologi. Utifrån ett konsekvensetiskt perspektiv är det viktigt att förhålla sig till såväl kortvariga som långvariga konsekvenser, och det går att tolka ovanstående citat som att en process där extrema idéer normaliseras med tiden kan ge upphov till att idéerna praktiseras. Genom att

¹²⁹ Andén, Magnus, Blanck, Cecilia, Ohly, Lars, ”Alla ska kunna känna sig trygga i Almedalen” i *SVT opinion* (170704)

¹³⁰ Funktionsrätt Sverige, 170619, Om nazistiska NMR:s närvaro under Almedalsveckan (<http://funktionsratt.se/vart-arbete/almedalen-2/om-nazistiska-nmrs-narvaro-almedalsveckan/>)

¹³¹ Andén, Magnus, Blanck, Cecilia, Ohly, Lars, ”Alla ska kunna känna sig trygga i Almedalen” i *SVT opinion* (170704)

¹³² *ibid.*

återigen hänvisa till en händelse där empirin visar vad nazistiska idéer kan innebära i praktiken får anspråket en större tyngd. Användandet av orden ”exkludering”, ”utsortering” och ”normalisering” konkretiserar i dessa argument vad föreningarna upplever som faktiska konsekvenser i och med NMR:s närvaro.

I ovanstående citat går det att mena att argumentationen förlitar sig till historiska händelser i något stor utsträckning men som tidigare nämnts är det en fördel när känsloladdade argument används om en tydlig och konkret förankring i de värden som lyfts går att återfinna. I detta fall betonar föreningarna en rädsla att historiska händelser skall upprepa sig. De värdeladdade begreppen besitter intern relevans och är sakliga för den upplevelse som föreningen beskriver, där tidigare omständigheter sätts i en aktuell kontext.¹³³

¹³³ Badersten, Björn, s. 104

5. Slutsats

Syftet med uppsatsen var att undersöka hur argumentationen för två grundläggande rättigheter sett ut när dessa hamnat i konflikt, vilket var fallet i Almedalen 2017 när NMR tilläts arrangörskap. De frågeställningar som uppsatsen ämnade att besvara var hur argumentationen såg ut, hur aktörerna förhöll sig till rådande lagstiftning och hur aktörerna förhöll sig till varandra. För att nå ett svar på dessa frågor delades aktörerna upp så att de analyserades var för sig och sedan kategoriserades deras huvudargument tematiskt.

Från de olika aktörerna var argumentationen i mångt och mycket känsloladdad och värdeanspråken var ofta otydliga i sin precision. Däremot kan det förklaras med att rättighetskonflikter och rättighetshierarkier ofta är känsloladdade där starka begrepp används. Argumentationen från de olika aktörerna påminde om varandra och båda sidor tenderade att argumentera på ett sätt som lämnade tolkningsutrymme för vad som exakt åsyftades i argumentationen. Det tolkningsutrymmet innebar dels att vissa argument blev otydliga medan andra blev mångtydiga, och dels att jag i min läsning fick försöka förhålla mig till kontexten för att utläsa vad vissa argument innebar.

Argumentationen från Region Gotland och Polisen utgick i större utsträckning från lagen där båda aktörerna hänvisade till såväl grundlagen som yttrandefrihet generellt och ordningslagar. RFSL och Funktionsrätt tillsammans med JAG förhöll sin argumentation till lagen men på ett mer implicit sätt genom att hänvisa till NMR:s våldsamma och hotfulla beteenden tidigare och menade då på att de inte kände sig trygga eller säkra i NMR:s närhet. Den argumentation som utgick ifrån lagen hade legitimitet på båda sidor i det avseende att lagen rymmer det anspråket gällde. Samtidigt gick det att påvisa att lagen kan tolkas och tillämpas på andra sätt än aktörerna visar, då i synnerhet gällande yttrandefriheten som rymmer många möjligheter till begränsning och inskränkning. För hänvisning till personlig säkerhet går det att argumentera att aktörerna i sin brist på konkretisering inför vilket säkerhetshot man åsyftade minskade sin trovärdighet något, även om lagstiftningen rymmer många typer av kränkningar, hot och våld.

Region Gotland förhöll sig till Polisen som aktör genom att hänvisa till deras beslut om tillstånd samt deras möjlighet att agera annorlunda. Vidare betonade Region Gotland Polisens ansvar att upprätthålla säkerhet och ordning på plats. Polisen hänvisade i sin tur till Region Gotland genom att mena att Region Gotland hade kunnat neka NMR arrangörskap genom sin vetorätt. Region Gotland hänvisar till de aktörer som valde att lämna Almedalen genom att påstå att det är varje aktörs eget ansvar att se över sin säkerhet på plats. RFSL argumenterar

för att arrangörer på plats behöver sluta samman för att stå upp för varandra då polisen meddelat att de inte kan garantera deltagare i Mångfaldsparadens säkerhet när NMR anländer. Även Funktionsrätt och JAG nämner detta i sin argumentation.

Den slutsats som kan dras av att analysera argumentationen är att båda sidorna gör legitima anspråk på vartdera rättighet genom att hänvisa till såväl rådande lag som de omständigheter som råder och resonerar kring vilka konsekvenser som kan uppstå av de olika scenarier som förespråkas. I slutändan har Region Gotland och Polisen, i egenskap av värd och ordningsmakt, det yttersta företrädet till det faktiska utfallet med NMR:s närvaro vid Almedalen. Däremot framkom att Region Gotland kommande år kommer att ha fler aspekter i åtanke om NMR skulle ansöka om arrangörskap igen.

För att förstå hur hierarkin skall se ut när grundläggande rättigheter krockar är det av yttersta vikt att granska hur argumentationen för de olika rättigheterna ser ut. Detta utifrån vilka värden rättigheten vilar på, vilka omständigheter som råder och vilka konsekvenser som kan uppstå av att en rättighet gör före en annan. I och med att grundläggande rättigheter kan krocka måste hierarkin bestämmas vid varje uppstådd konflikt, då kontexten och det aktuella anspråket är avgörande för dess tillämpning.

Denna uppsats utgår från en given situation där premisserna för rättighetskonflikten är kända, likaså vilken kontext konflikten uppstått i. Argumentationen som undersökts har belyst vilka konsekvenser som olika värderingar av rättighetshierarkin kan medföra. En argumentationsanalys är ett verktyg för att bedöma hierarkin vid en rättighetskonflikt, givet att premisserna är kända, kontexten tydlig och eventuella konsekvenser går att utröna. Som nämntes i inledningen uppstår olika rättighetskonflikter och för denna uppsats var yttrandefrihet och rätten till säkerhet i fokus, men även andra rättigheter kan hamna i konflikt. Oavsett vilka rättigheter som hamnar i konflikt kommer en hierarki behöva etableras och då är omständigheter, konsekvenser och anspråkets legitimitet avgörande.

Inför Almedalen 2018 skall det bli intressant att dels följa hur argumentationen ser ut innan beslut om årets arrangörskap fattas och dels hur beslutet sedan kommer se ut.

För framtida forskning skulle det vara intressant att undersöka hur den allmänna opinionen ser ut kring att låta nazistiska organisationer närvara vid offentliga arrangemang samt att undersöka hur tillämpningen och begränsningen av yttrandefriheten ser ut i svensk praktik när det kommer till nazistiska organisationer och partier. Den allmänna opinionen har, som nämntes i kapitel 1.2, undersökts under liknande premisser i Norge och det skulle således

vara av intresse även ur ett svenskt perspektiv. Dessutom kan resultatet av en sådan studie ligga till grund i beslutsfattning vid liknande situationer som vid Almedalen 2017 då opinionen kan anses vara av allmänintresse vid offentliga evenemang. Att undersöka tillämpning och begränsning skulle kunna bidra till en bättre lägesöversikt rörande nazisters faktiska närvaro i det offentliga rummet. Kunskapen om praxis vid tolkning av lagen skulle kunna vara intressant för att mäta Sveriges *margin of appreciation*, något som i kapitel 1.2 visade sig ha stor relevans för begränsningen av nazistiska organisationer och partier.

Källförteckning

Litteratur

Badersten, Björn, 2006, ”Normativ metod – Att studera det önskvärda”. Studentlitteratur:
Lund

Beckman, Ludvig, 2007, ”Grundbok i idéanalys”. Santérus förlag: Stockholm

Löow, Heléne, 2015, ”Nazismen i Sverige 2000-2014”. Ordfront förlag

Artiklar i PDF-format

Carlsson, Ulla och Weibull, Lennart, 2017, ”Yttrandefriheten i dagens mediekultur”.
http://som.gu.se/digitalAssets/1644/1644047_yttrandefriheten-i-dagens-mediekultur---carlsson-och-weibull.pdf

Menyes, Martin, 2014, ”Vart går gränsen i en demokrati?”. Örebro universitet.
<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:793089/FULLTEXT02>

Rønning, Helge, 2013, ”Freedom of expression is not a given right”. Nordicom.
<http://www.nordicom.gu.se/sites/default/files/kapitel-pdf/ronning.pdf>

Lagtexter

Brottsbalken (1967:700) Riksdagen: Stockholm

Ordningslag (1993:1617) Riksdagen: Stockholm

Tidningsartiklar och debattinlägg

Ahlgren, Karin, Så förbereder sig polisen inför Almedalsveckan i *SVT Öst* (170630)
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/forstarkningsvapen-och-vaghinder-under-amedalsveckan>

Andén, Magnus, Blanck, Cecilia, Ohly, Lars, ”Alla ska kunna känna sig trygga i Almedalen” i *SVT opinion* (170704)
<https://www.svt.se/opinion/blanck-och-ohly-amedalen>

Dahlby, Leif och Stuhre, Mia, Våldsbejakande organisationer inte välkomna i det officiella Almedalsprogrammet i *SVT Opinion* (170428)
<https://www.svt.se/opinion/amedalsveckan-om-det-officiella-programmet>

Gasslander, Tor, Polisen kameraövervakar Almedalen i *Flamman* (170629)

<http://flamman.se/a/polisen-kameraovervakar-almedalen>

Johansson, Birgitta, NMR-medlemmar anhållna för våldsamt upplopp i *Sveriges radio* (171001)

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6789372>

Nazister döms för polisattacker i *Sydsvenskan* via TT (170919)

<https://www.sydsvenskan.se/2017-09-19/nazister-doms-for-polisattacker>

Nazister får plats i Almedalen i *Sveriges radio* via TT (170421)

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6679018>

Nazister nekas inte plats i Almedalen i *SvD* via TT (170421)

<https://www.svd.se/nazister-tar-plats-under-almedalsveckan>

Nordiska motståndsrörelsen försökte störa prideparaden i *SVT Dalarna* (170923)

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/dalarna/nmr-forsokte-stora-prideparaden>

Staflin, Mona, Nazistiska NMR har fått polisens tillstånd i *Hela Gotland* (170427)

<http://www.helagotland.se/samhalle/nazistiska-nmr-har-fatt-polisens-tillstand-14027289.aspx>

Sundell, Joachim, Silvergren Blåder, Anders, Askerfjord Sundeby, Maria, Nazister kommer till Almedalen i *SVT* (170421)

<https://www.svt.se/kultur/nazister-kommer-till-almedalsveckan>

Sundkvist, Frida, Svensson, Frida, Wiman, Erik, SÄPO: Antalet farliga nazister ökar i snabb takt i *SvD* (170927)

<https://www.svd.se/sapo-antalet-svenska-nazister-okar-i-snabb-takt>

Övriga internetkällor

Almedalsveckan, u.å., Om almedalsveckan

<http://www.almedalsveckan.info/om-almedalsveckan>

Almedalsveckan, u.å., FAQ

<http://www.almedalsveckan.info/faq>

Almedalsveckan, u.å., Kriterier och guide

<http://www.almedalsveckan.info/kriterier-och-guide>

Almedalsveckan, u.å., Organisation

<http://www.almedalsveckan.info/organisation>

Brottsförebyggande rådet, 2008, Så mäter man trygghet

<https://www.bra.se/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2008-10-08-sa-mater-man-trygghet.html>

Expo, s.u. 2016, Svenska motståndsrörelsen

http://skola.expo.se/svenska-motstandsrorelsen_110.html

Funktionsrätt Sverige, s.u. 2017, Om oss

<http://funktionsratt.se/om-oss/>

Funktionsrätt Sverige, s.u. 2017, Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

<http://funktionsratt.se/vara-fragor/manskliga-rattigheter/konventionen-om-rattigheter-for-personer-med-funktionsnedsattning/>

Funktionsrätt Sverige, 2017, Om nazistiska NMR:s närvaro under Almedalsveckan

<http://funktionsratt.se/vart-arbete/almedalen-2/om-nazistiska-nmrs-narvaro-almedalsveckan/>

Svenska akademiens ordbok

<https://svenska.se/so/?id=52703&pz=7>

Föreningen Expo, 2016, Svenska motståndsrörelsen

http://skola.expo.se/svenska-motstandsrorelsen_110.html

Föreningen JAG, u.å., Om oss

<https://jag.se/om-oss/>

Namnunderskrift ”Nej till NMR i Almedalen”

https://www.skrivunder.com/nej_till_nmr_i_almedalen

Polisen, u.å., Hatbrott – lagar och fakta

<https://polisen.se/Lagar-och-regler/Om-olika-brott/Fakta-om-hatbrott/>

SÄPO och Brottsförebyggande rådet, Rapport 2009:15, Våldsam politisk extremism

http://www.sakerhetspolisen.se/download/18.635d23c2141933256ea1d1c/1381154798451/va-ldsam_polextr_2009.pdf

SÄPO, u.å., Aktuell hotbilda-bedömning

<http://www.sakerhetspolisen.se/forfattningsskydd/aktuell-hotbilda-bedomning.html>

RFSL, u.å., Vanliga frågor och svar

<https://www.rfsl.se/hbtq-fakta/vanliga-fraagor-och-svar/>

RFSL, u.å., Newcomers

<https://www.rfsl.se/verksamhet/newcomers/>

RFSL, u.å., För medlemmar

<https://www.rfsl.se/verksamhet/newcomers/foer-medlemmar/>

RFSL, 2017, Ställ in planerade Almedalsseminarium och stötta Mångfaldsparaden

<https://www.rfsl.se/press/12-juni-stall-almedalsseminarium-och-stotta-mangfaldsparaden/>

RFSL, 2017, RFSL ställer in planerade aktiviteter under Almedalsveckan

<https://www.rfsl.se/press/13-juni-rfsl-staller-planerade-aktiviteter-almedalsveckan/>